

Vielä ehdit mukaan varainhankintaan

Helpoksi tehty.

Suomen Kuurosokeat ry on mukana **Tele Finlandin** tarjoamassa vaivattomassa varainhankintakampanjassa, joka on **voimassa vielä syyskuun loppuun**.

Jos ostat syyskuun loppuun mennessä **Tele Finlandin** puhelin- ja/tai nettiliittymän **Tele Finlandin verkkokaupasta** yhdistyksen omalla koodilla **BA30101**, niin olet mukana kartuttamassa varainhankintatiliämme.

Emme velvoita tai yllytä ketään vaihtamaan liittymäänsä, mutta jos harkitset vaihtoa, **harkitse Tele Finlandia ja muista koodi BA30101**. Suomen Kuurosokeat ry saa 50 euron palkkion kun liittymä on ollut käytössä kuusi kuukautta.

Yhdistys saa palkkion liittymistä, jotka on ostettu 30.9. mennessä **Tele Finlandin verkkokaupasta koodilla BA30101**. Tarvitset verkkopankkitunnukset ostamiseen.

TEE NÄIN

Mene osoitteeseen **tele.fi/liittymät** ja valitse itsellesi sopiva puhelin- tai nettiliittymä

Syötä yhdistykseme koodi **BA30101** ja tee tilauksesi loppuun.

Kun liittymä on ollut käytössä 6 kuukautta saa Suomen Kuurosokeat ry saa 50 euron palkkion.

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestölehti

8
2015

Pohjoismainen nuorten leiri
Keksijä-Kaukon käsituot

Sisältö

Pääkirjoitus: RAY tiukentaa linjaansa.....	3
Pohjoismainen nuorten kesäleiri Tanskassa.....	4
Uusi opinnäytetyö.....	8
Keksijä-Kaukon käsituot.....	10
Espanjasta esimerkkiä kuurosokeuspäivään.....	13
Yhdenvertaisuuslaki käytännössä.....	14
Kuurosokeat kuurojen maailmankongressissa.....	16
Kirveelle töitä.....	18
ValmisPaula: Pienet suuret sanat.....	19
Vielä ehdit osallistua varainhankintaan.....	20

Tuntosarvi nro 9 ilmestyy viikolla 39. Aineisto 21.8. mennessä.

Kannen kuvassa puheenjohtaja **Seppo Jurvanen** kesämökillään halonhakuuhoimissa. Miten onnistuu puheenjohtajalta kirveen käyttö kuulo- ja tuntoaistin avulla, selviää jutusta *Kirveelle töitä* sivulla 18. Kuva: Seppo Jurvasen kotialbumi.

Tiedottaja tiedottaa

Olen viimeistä päivää töissä perjantaina 4.9. ja palaan takaisin vasta tammi-kuun alussa 2016. Pidän loput lomapäivistäni syyskuussa alkaen 7.9. Loka-, marras- ja joulukuun olen palkattomalla vapaalla. Nyt aion vihdoinkin saada panssarijunakirjani valmiiksi! Kokoan vielä syyskuun Tuntosarven, loppuvuoden lehdet kokoaa **Ali Kinnunen**. Järjestelyistä lisää ensi numerossa. Loppukesän terveisin: **Tuija Wetterstrand**, tiedottaja.

TUNTOSARVI
41. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry.

Taitto
Tuija Wetterstrand

Päätoimittaja
tiedottaja Tuija Wetterstrand,
p. 040 753 2026, s-posti:
tiedotus@kuurosokeat.fi.

Toimitusneuvosto 2014-2015
Esko Jäntti (puheenjohtaja), Veera
Laukkarinen, Timo Peltomäki, Eila
Särkimäki, Jaakko Evonen (sihteeri)
ja Tuija Wetterstrand.

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuuro-
sokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille
ilmainen. 12 numeroa vuodessa
isokirjoituksella, pisteillä, äänit-
teenä, videona ja/tai elektronisena
versiona. Ruotsinkielinen kooste
Känselspröten ilmestyy 4 kertaa
vuodessa isokirjoituksella.

Tilaukset ja
osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry, PL 40,
00030 IIRIS, p. 040 778 0299,
s-posti:kuurosokeat@kuurosokeat.
fi. Toimiston aukioloaika ma-pe
klo 8.00-15.45.

Painopaikka
Oriveden Kirjapaino.

Toimituksella on oikeus käyttää
lehden juttuja yhdistyksen inter-
net-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

RAY tiukentaa linjaansa

– lyhyt katsaus tarkastuskertomukseen

RAY on tehnyt järjestössämme tarkastussuunnitelmansa mukaisen tarkastuksen, joka koski vuotta 2014. Tarkoituksena oli selvittää, ovatko myönnettyt avustukset käytetty haettuihin kohteisiin ja, että onko toiminta ollut tavoitteellista ja tehokasta.

Lopullinen tarkastuskertomus on nyt käytössämme. RAY:n keskeinen viesti on se, että yhdistyksemme saama avustusten määrä on melko suuri suhteessa jäsenmäärään. Avustustasoa tullaan tarkistamaan seuraavina vuosina. Selkokielellä sanottuna avustusten määrää supistetaan jo ensi vuoden toiminnasta.

Positiivista on se, että RAY:n tarkastuksen mukaan Suomen Kuurosokeat ry on käyttänyt avustukset hakeamalla tavalla eikä väärinkäytöksiä ole tapahtunut, joten avustusten takaisinperintään ei ole aihetta. Vuosi 2015 voidaan toteuttaa nykyisen suunnitelman mukaisesti.

Huolestuttavaa on se, että RAY:ssä ei selkeästikään ymmärretä kuurosokeuden aiheuttamien ongelmien ja toimintarajoitteiden vakavuutta. Näiden ongelmien poistaminen vaatii paljon talous- ja henkilöstöresursseja sekä erityisosaamista. Järjestöämme

verrataan suoraan muihin sosiaali- ja terveysalan järjestöihin eikä se tee meille oikeutta. Yhdenvertainen kohtelu ei tarkoita kaikille järjestöille täsmälleen samaa rahamäärää. Se tarkoittaa, että kukin järjestö saa rahoitusta siten, että se pystyy auttamaan jäsenensä ja asiakkaansa elämään yhdenvertaista elämää muiden ihmisten kanssa.

Tässä en voi luetella kaikkia vaadittavia sopeutustoimenpiteitä, niistä enemmän muissa tiedotteissa. Yleisesti voi sanoa, että yleisavustusta tullaan karsimaan ja sillä on vaikutuksensa esimerkiksi lehtitoimintaan. RAY ei myöskään rahoita enää kurssi- ja leiritoimintaa. Luottamushenkilöiden kuluja supistetaan roimasti, samoin vuosikokouskulujen rahoitusta.

Hallitus ja koko organisaatio tekevät parhaansa, että vaikutukset kuurosokeiden saamiin palveluihin ja arkielämään olisivat mahdollisimman pienet. Rahoitusta on etsittävä entistä tarmokkaammin muualta. Töitä tullaan tekemään kovasti, että loppujen lopuksi nämä kaikki järjestelyt kääntyvät järjestön ja kuurosokeiden eduksi.

Seppo Jurvanen
puheenjohtaja ♦

Pohjoismainen nuorten kesäleiri Tanskassa

Teksti ja kuvat: Aarne Pirkola, Julia Kaasinen
ja Riina Kinnunen

Tanskan kuurosokeiden liitto järjesti Pohjoismaisen kuulonäkövammaisten nuorten kesäleirin 12.-18.7.2015. Kesäleirin paikka oli Tanskan sokeiden liiton Frederician kaupungissa sijaitseva konferenssi- ja lomakeskus Fuglsangcentret. Keskuksessa on 60 huonetta, 2 konferenssitilaa, sauna, uima-allas ja aistien puutarha. Alue on esteetön, joten kuurosokean on helppo liikkua siellä.

Sunnuntai 12.7.

Suomalaisista nuorista leirille osallistivat **Aarne Pirkola**, **Julia Kaasinen** ja **Riina Kinnunen**. Kokoonnuimme tulkkimme **Anu Yikäsén** ja **Ahti Tenhusen** kanssa Helsin-

ki-Vantaan lentoaseman 2. terminaalilla aikaisin sunnuntaiaamuna. Lentokone lähti Helsingistä klo 8:30 ja saapui Kööpenhaminaan klo 9:10 paikallista aikaa. Lounastimme Kööpenhaminan lentoasemalla ennen kuin jatkoimme sieltä matkaa junalla suoraan Fredericiaan. Lähes kolmen tunnin junamatkan jälkeen tulimme perille Frederician rautatieasemalle, missä tapasimme muutamia tanskalaisia nuoria ja leirinvetäjän. Leirivetäjä opasti meidät linja-autoon, joka kuljetti meidät määränpäähämme konferenssi- ja lomakeskukseen. Siellä saimme lämpimän vastaanoton. Vaihdoimme kuulumisia muiden pohjoismaalaisten kuulonäkövammaisten nuorten kanssa. Osa nuorista oli ollut pohjoismaiden leirillä aikaisemminkin, osa oli nyt ensimmäistä kertaa.

mäistä kertaa. Leiriläisistä oli 10 tanskalaista, yksi norjalainen, kaksi islantilaista ja kuusi ruotsalaista sekä tietenkin me kolme suomalaista. Lisäksi kaikilla oli omat tulkit ja avustajat mukanaan. Yhteensä leirillä oli 47 henkilöä.

Maanantai 13.7.

Aamupalan jälkeen menimme konferenssitilaan, jossa jokainen osallistuja esittäytyi vuorollaan ja kertoi hieman itsestään. Konferenssi- ja lomakeskuksen johtaja kertoi paikasta ja esitteli sitä leiriläisille. Tutustuimme kävellen konferenssi- ja lomakeskuksen sisä- ja ulkotiloihin. Leirinjohtaja piti leiriläisille tietoisuuskonferenssin Tanskasta. Lounastauon jälkeen menimme takaisin konferenssitilaan, jossa jokainen nuori esitteli oman maansa kuulonäkövammaisten nuorten toimintaa ja kertoi nuoria koskettavista asioista kuten koulutuksesta, työnsaannista, tulkki- ja muista palveluista sekä apuvälineistä. Ruotsalaiset ja islantilaiset olivat järjestäneet iltaohjelmia. Ensin söimme ruotsalaista ja islantilaista päivällistä, mikä piti sisällään perunaa, lihapullia ja jälkiruoaksi jäätelöä. Se oli hyvää herkkua. Päivällisen jälkeen oli leikkimielistä ohjelmaa ulkona. Jakaannuimme neljään ryhmään. Ensin yritimme saada liskolta näyt-

tävän karkin etenemään puhaltamalla mahdollisimman pitkälle. Jokainen ryhmässä puhalsi karkkia eteenpäin vuorotellen. Ryhmä, joka sai puhallettu karkin pisimmälle, oli voittaja. Toinen ohjelma liittyi kosketukseen. Paperilapuille oli kirjoitettu erilaisia tehtäviä. Laput oli laitettu pussiin, josta jokainen ryhmäläisistä kävi poimimassa yhden. Tehtävät olivat koskettamista esimerkiksi vasemmalla kädellä päähän, olkapäätä toisen olkapäähän, oikea käsi vasemman polveen tai selkä toisen selkää vastaan. Lisäksi lappu piti saada pysymään kahden ihmisen välissä kiinni niin, ettei se tippunut maahan. Ohjelman jälkeen menimme sisälle, jossa leirinjohtaja tiedotti seuraavan päivän matkaohjelmasta.

Islantilainen Aslaug, tanskalainen Suzanne ja ruotsalainen Stina koskettavat toisiaan ruotsalais-islantilaisen illan leikkiohjelmassa.

Vas. Vuoristorata Djurs Sommarlandissa. Oik. islantilainen Aslaug ja ruotsalainen Albin heittävät kiviä ämpäriin suomalais-norjalaisessa illassa.

Tiistai 14.7.

Aamiaisen jälkeen läksimme bussilla kohti Djurs Sommarlandin huvipuistoa. Kahden tunnin bussimatkan jälkeen olimme perillä. Leirinvetäjät jakoivat kaikille pääsyliput ja ruokapussit. Jakaannuimme moniin eri ryhmiin ja kokeilimme vapaasti erilaisia laitteita. Vuoristorata oli aika hurja ja tosi nopea. Kaikkia taisi vähän pelottaa, silti nautimme vauhdista. Osa nuorista kävi myös vesipuistossa ja laski vesiliukumäessä. Illalla päivällisen jälkeen oli vapaata seurustelua.

Keskiviikko 15.7.

Aamulla Tanskan edustaja Birgit Larssen kertoi kuurosokeiden vuonna 2013 alkaneesta kehittämisprojektista Nepalissa. Nepalissa arvioidaan olevan noin 25 000 kuurosokeaa, mutta jatkuvista etsinnöistä huolimatta kaikkia ei ole löytynyt. Vain yhteensä 200 kuu-

rosokeaa on saatu kehitysprojektin pariin, suurin kuurosokeista ei ole vielä saanut diagnoosia. Birgit on vierailut Nepalissa neljä kertaa ja on tyytyväinen projektin etene- miseen, vaikka haasteita onkin. Projektin tarkoitus on puolustaa kuurosokeiden oikeuksia, luoda koulutusmahdollisuuksia ja auttaa heitä saamaan apuvälineitä. Lounaan jälkeen kävelimme katsomaan peuroja läheiselle peuratarhalle. Il- tapäivällä paikallislehden toimittaja tuli kuvaamaan ja tekemään meistä juttua. Kokoonnumme jälleen kon- ferenssitilassa, missä meidät jaetiin kolmeen ryhmään. Ohjelmassa oli erilaisia haju-, maku- ja tuntoaisteihin liittyviä työtehtäviä. Osa tun- nistustehtävistä oli melko vaikeita. Iltaohjelman järjestivät suomalaiset ja norjalaiset. Päivällisellä tarjot- tiin alkuruokana norjalaista lohta, pääruoaksi suomalaisia perunoita ja lihaa. Sekin oli hyvää herkkua. Sen jälkeen ulkona oli taas leikki-

mielistä ohjelmaa ryhmittäin. Ensin oli opastettu kävelyreitti, jonka var- relta piti löytää viisi Norjaan ja viisi Suomeen liittyvää kysymystä. Vas- tausvaihtoehdot olivat A, B ja C. Toinen oli ämpärileikki. Ensiksi jo- kainen ryhmästä juoksi vuorotellen kohteena olevan ämpärin luokse ja siitä takaperin takaisin lähtöpis- teelle. Sen jälkeen vaikeusastetta lisättiin ja piti saada kolme kiveä osumaan ämpäriin ennen kuin sai palata takaperin takaisin. Kolman- nessa tehtävässä puhalsimme il- mapallon täyteen ilmaa ja laitoim- me sen polvien väliin. Ilmapallo ei saanut kävellessä pudota maahan. Neljännessä tehtävässä piti yrit- tää olla pudottamatta munaa, joka oli laitettu suussa olevan lusikan päälle. Viidennessä eli viimeisessä tehtävässä jokainen ryhmän jäsen kaatoi muovilasin täyteen vettä. La- siin oli yläosaan merkitty musta vii- va, jonka yli vesi ei saanut läikkyä. Jokaisessa tehtävässä piti palata takaisin lähtöpaikkaan takaperin. Aluksi tehtävät herättivät häm- mennystä ja niistä kysyttiin paljon. Kun nuoret ymmärsivät, että mistä on kyse, niin kaikki olivat valmiita ottamaan haasteen vastaan. Jäl- keenpäin riitti naurua ja moni tyk- käsi näistä leikeistä. Loppuilta oli vapaata ohjelmaa.

Torstai 16.7.

Torstaina oli ohjelmassa reissu

bussilla Tanskan pääkaupunkiin Kööpenhaminaan. Tutustumme siellä Tanskan vammaisjärjestöjen yhteiseen H-taloon. Siellä sijait- see myös Tanskan kuurosokeiden järjestön toimisto, johon kävimme tutustumassa. Söimme lounaan H-talossa, jonka jälkeen bussi vei meidät Amalieborgin kauniiseen linnaan. Opas esitteli meille linnan tiloja ja kertoi Tanskan kuninkaallis- ten mielenkiintoisesta historiasta. Lopuksi lähdimme Fisketorvetin os- toskeskukseen, missä hajaannuim- me omiin porukoihimme, ja kukin teki sitä, mitä halusi. Me kävimme hampurilaisilla Liberty-ravintolassa. Perille Fuglsangcentretiin saavuim- me niin myöhään, että osa nuorista meni suoraan nukkumaan.

Perjantai 17.7.

Aamupäivän ohjelmassa oli Tans- kan kuurosokeiden järjestön eli FDDB:n puheenjohtajan **Bjarne Hvidstenin** vierailu. Hän esitteli it- sensä, kertoi Tanskan kuurosokei- den järjestöstä, puheenjohtajan töistä ja omasta elämästään.

Lounaan jälkeen saimme valita, mitä liikuntaa halusimme harrastaa. Vaihtoehtoina olivat jooga, vesiliikunta ja ulkoliikunta. Me suomalaiset valitsimme joogan. Joogassa harjoittelimme hengitystekniikkaa, venyttelyä, lihaksia ja tasapainoa. Harjoittelu kesti kaksi tuntia. Joogaa oli mielenkiintoista kokeilla, muutama vaikea liike oli joukossa, mutta me otimme ne haasteena. Leiri päättyi ranskalaiseen iltaan. Ensin tarjottiin tanskalainen illallinen, alkuruokana rapusalaatti, pääruokana pihvi perunoilla ja jälkiruokana lettu jäätelön kanssa. Illallisen jälkeen oli tietovisa. Ilta jatkui pitkään. Juhlimme ja halusimme toisiamme.

Lauantai 18.7.

Osa tanskalaisista matkusti yhdessä meidän kanssamme yhtä matkaa junalla Kööpenhaminaan. Lentokentällä odotimme lentoa noin neljä tuntia. Paluulento Helsinkiin sujui hyvin ja laskeuduimme turvallisesti lentokentälle. Tuumimme, että Pohjoismaiden kesäleiri nuorille oli hyvin mukava ja pidimme siitä paljon. Saimme uusia ystäviä pohjoismaalaisista nuorista ja aiomme pitää yhteyttä heihin. Meille kaikille jäi ikimuistoisen hyviä muistoja leiristä. ♦

Uusi opinnäytetyö

Kuurosokeiden ja viittomakielen tulkkien kokemuksia liikunnan ja liikkeiden tulkkauksesta

Teksti: Anna Räihä

ja lehtori Anne-Mari Jaamalainen

Opiskelen viittomakielentulkiksi Humanistisessa ammattikorkeakoulussa Kuopiossa ja tein opinnäytetyöni keväällä 2015 Suomen Kuurosokeat ry:lle. Kartoitin kuurosokeiden ja viittomakielen tulkkien kokemuksia tulkkauksen sujuvuudesta vesijumpassa sekä muissa liikuntatilanteissa. Haastattelin neljää kuurosokeaa tulkin käyttäjää ja neljää viittomakielen tulkkia. Lisäksi havainnoin kahta liikuntatilannetta.

Tutkimustulosten mukaan vesijumpan tulkkaus tuntui sujuvalta, mikäli vesijumpan tulkkaus oli tuttua sekä kuurosokealle että tulkille ja kun kuurosokea ja tulkki sopivat

Kuva: Raili Karisaari
Liikuntaleiri Tanhuvaarassa 2007

yhdessä tulkkauskäytänteistä. Tulkin antama palaute liikkeen suorituksesta heti suorituksen jälkeen koettiin hyvänä. Vesijumpassa käytössä olevien liikuntavälineiden hyödyntäminen tulkkauksessa helpotti liikkeiden hahmottamista. Liikkeen intensiteetin kuvailu koettiin tärkeäksi suorituksen tehokkuuden kannalta. Altaassa tulkin on vaikea nähdä veden läpi kuurosokean jalkojen liikettä, joten tulkin oli vaikea varmistaa, onko liikkeen suoritus oikea. Jalkojen liikkeiden näyttämisen saattaa vedessä olla hankalaa, tällöin tulkki voi näyttää sormien liikkeillä jalkojen liikkeit.

Muissa liikuntatilanteissa tulkkauksen sujuvuuteen vaikuttavia seikkoja olivat liikkeiden tuttuus tulkille, tulkin liikunnalliset taidot ja se, että viittomisen erottaa hyvin tulkin taustasta. Myös koettiin hyvänä, että kuurosokea poimii liikkeen ohjaajalta tulkin sijaan. Liikkeiden hahmottamista helpotti myös kun

tulkki käytti liikkeen kuvailussa hyödykseen vastakohtapareja ("ei näin - vaan näin"). Tulkkaus tuntui haasteelliselta, jos liikuntatilanne oli vieras tulkille ja kun tulkki ja kuurosokea olivat eri sukupuolta. Tulkin ei myöskään ollut aina helppo tietää, mikä tieto kuurosokeaa hyödyttää tulkkaustilanteessa. Esimerkiksi milloin tulkin on hyvä ilmoittaa kävellessä maaston kaltevuudesta ja milloin sitä ei tarvitse ilmoittaa.

Tutkimuksestani hyötyvät sekä liikuntatilanteisiin osallistuvat kuurosokeat että kuurosokeiden kanssa työskentelevät viittomakielen tulkit.

Opinnäytetyön voi lukea kokonaisuudessaan osoitteesta www.theseus.fi. Kiitos kaikille opinnäytetyöhöni haastattelemilleni ja havainnoimilleni henkilöille! ♦

Keksijä-Kaukon käsituet

Teksti: Tuija Wetterstrand

Fysikko, FM **Kauko Kokkonen** suunnitteleman ja patentoiman Leiju-käsituen idea syntyi kymmenisen vuotta sitten eräällä pistekirjoituskurssilla. Kurssilaiset saivat ohjeen nyppäistä hiuksen päästään ja kutittaa sillä sormenpäästään. Esimerkin tarkoituksena oli havainnollistaa, että näin kevyesti pisteitä kuuluu lukea.

- Itse annan sormieni kyllä vähän raskaammin liukua rivillä. Eipähän tarvitse niin paljon käsiänsä kannatella. Siitä sitten tuli mieleen, että tarvitseeko niitä käsiä kannatella olenkaan. Aloin kehitellä laitetta, jolla tästä käsien kannattelusta päästäisiin, Kauko Kokkonen kertoo.

Ensimmäinen versio keksinnöstä oli pisterivin edessä vasemmalta oikealle liukuva palikka, joka osoitautui kuitenkin hankalaksi liikutella ja kämmenkin luiskahti vähän väliä pois kapulan päältä. Se ei Kaukoa sanottavammin lannistanut.

- Olen ollut Keski-Suomen Keksijät ry:n jäsen kolmekymmentä vuotta. Olen oppinut, että kun alkuperäisestä ideasta aletaan sorvata inno-

Kuva: Jaakko Evonen

vaatiota, siitä ei loppupeleissä ole paljonkaan jäljellä. Näin on käynyt myös käsituen kehittäessä.

Maisterin tutkinnon lisäksi Kauko Kokkonen on myös koulutettu hieroja. Hierojan ammatti antoi eväät käsituen kehittäelytyöhön, kuuluuhan hierojan ymmärtää lihasten toimintaperiaatteita.

- Keksijät ja keksinnöt elävät tyyppillisesti tekniikan maailmassa. Teknikolle ihmisen yläraaja on vain massaa, jonka alle tuikataan jotain kannattelevaa materiaalia. Minä hierojana "näen" ihon alla olevat kymmenet lihakset ja tiedän, mitä ne tekevät. Aikaisemmin tehdyissä tuissa ei ole huomioitu lihasten toimintaa niin kuin Leijussa on tehty.

Alun perin pistekirjoituksen lukijoita varten ajateltu tuki sopii siis mainiosti myös päätetyöskentelyyn.

- Laite soveltuu kaikenlaiseen työhön, jossa käsiä pidetään koholla kuten askartelu, parturi-kampaajan työ, taidemaalaus, Kauko Kokkonen luettelee.

Leijun kehittäelytyön aikana keksijä on joutunut opettelemaan aivan uusia taitoja.

- Aluksi vääntelin rautaiset kannatinputket omin käsin. Opettelin po-raamaan, sahaamaan rautaa ja kaikenlaista muutakin. Siinä sain apua teknikkokaveriltani, johon tutustuin, kun olin kolmisenkymmentä vuotta sitten kehittelemässä ilmentokut-tajia Ufox Oy:ssä.

- Tämän arvokkaan apurini ansios-ta olen oppinut myös suhtautumaan tyynesti masentajiin. Kaverini on aina ollut sitä mieltä, että keksinnöstäni ei tule mitään. Hänestä on älytöntä, että minä teen tekniikan hommia, kun ne ovat minulle muka niin vaikeita. Kun minä kerron hänelle, että minä onnistuin hän nauraa armollisesti. Hänen tekemänään sama juttu olisi-kin ollut rutiinia eikä seikkailu.

Jossain vaiheessa Kokkonen huomasi, että parin sadan metrin päässä hänen kodistaan on ammattiopisto.

- Sinnepä on tullut vietyä satoja ki-loja rautaa ja opiskelijat vääntävät, hitsaavat ja jyräivät minulle tarve-

Kauko Kokkonen (vas.) on täysin sokea ja vaikeasti kuulovammainen. Kuvassa hän on henkilökohtaisen avustajansa Markus Raitalammen kanssa. Kuva: Tuija Wetterstrand.

kaluja. Ammattiompelija ompelee laitteeseen kankaat ja laskuttaa 35 euroa tunnilta.

Keski-Suomen Keskussairaalan fysiatrian ylilääkäri ja lääkinnällisen kuntoutuksen dosentti **Jari Ylinen** kokeili Leijua. Lausunnossaan hän arveli, että "hartiaseudun ja ylä-raajojen kuormituskivuista kärsivät

potilaat voivat hyötyä merkittävästi Kauko Kokkosen kehittämän ergonomisen tukisysteemin käytöstä. Tämä vaatii luonnollisesti kliinistä tutkimusta asian vahvistamiseksi myös käytännössä. Olen valmis avustamaan asiantuntijana tässä työssä, koska näillä ergonomisilla tuilla voidaan todennäköisesti vähentää työhön liittyviä oireita merkittävästi tai jopa poistaa ne.”

Laitteen korkealle kaartuvat kannatinvartret ovat aluksi vähän säikäyttäneet joitakin henkilöitä.

- Laitteen ulkonäkö ei ehkä ole kovin seksikäs. Tämöisiä vekottimia käyttävät vain sellaiset kansalaiset, joilla on hankalia kipuoireita.

Kauko Kokkoselle itselleen keksintöprojektin tavoitteena on ollut työllistyä. Tuotekehittelytyö alkaa olla niin pitkällä, että ideasta on kehkeytynyt innovaatio.

- Seuraavaksi työllistynkin maallikkosaarnaajana, kun saatan Leijun ilosanomaa niskavaivaisille kanssakulkijoilleni.

- Kun laitteen vaikutukset alkavat tulla tunnetuksi, se myy itse itsensä, Kauko Kokkonen uskoo lujasti.

Leijun töissä ja kotona

Kuva: Jukka Parkkinen

Kauko Kokkonen kävi alkuvuodesta asentamassa Leiju-käsituen työpisteelleni, kun olin aikani valittanut jatkuvasta niska- ja hartiasärystä. Työajastani suuri osa kuluu näyttöpäätetyöskentelyssä ja saatan jännittää hartioitani niin, että ne nousevat jopa korvien tasalle. Alussa hieman vierastin Leijun järeää ulkonäköä. Ulkonäkö jäi toissijaiseksi kun hartiavaivani Leijun säännöllisen käytön myötä pian helpottivat. Koska kirjoitan paljon myös kotona, päätin ostaa Kauko Kokkoselta laitteen myös sinne. Hintaan kuului asennus. Uskon vahvasti, että Leijun tuella saan kirjoitettua panssarijunakirjani loppuun syksyn aikana. Töissä olevan mallin kannatintuet ovat kiinni pöydässä päätteen takana, kotona tuet ovat kiinni työpöytätason yläpuolella olevassa hyllyssä. ♦

Espanjasta esimerkkiä kuurosokeuspäivään

Lähde: FASOCIDE, Spanish Federation of Associations of Deafblind People

Kansainvälisenä kuurosokeuspäivänä 27.6. Espanjan pääkaupungissa Madridissa järjestettiin ensimmäinen "Kuurosokeiden iso kävely" -tapahtuma. Tapahtuman järjestivät yhteistyössä Espanjan kuurosokeiden liitto (FASOCIDE) sekä espanjalaiset perheet, joissa on kuurosokea jäsen -järjestö (APASCIDE).

"Isoon kävelyyn" osallistui yli 300 henkilöä jotka saapuivat eri puolilta Espanjaa. Osallistujissa oli kuurosokeita, perheenjäseniä, ystäviä, oppaita, tulkkeja, vapaaehtoisia ja järjestöjen edustajia. Kaikilla kävelijöillä oli elämänpiirissään henkilö, joka yhdisti heitä kuurosokeiden yhteisöön. Kävelijät vaativat kuurosokeiden oikeuksien kunnioittamista ja tasavertaisia mahdollisuuksia yhteiskunnassa.

Kaikki tapahtumaan osallistuneet tulkit ja oppaat olivat töissä vapaaehtoisina, ilman palkkaa. Kävelyn loppuksi luettiin "Kuurosokeiden manifesti", jossa julkisille ja yksityisille

Kuvakaappaus: www.fasocide.org

laitoksille ja koko Espanjan yhteiskunnalle kerrottiin kuurosokeiden tarpeista, vaatimuksista ja valituksista.

Manifestin lukemisen jälkeen osallistujat nauttivat iltapäivästä madridilaisessa puistossa. Päivä oli järjestäjien mielestä unohtumaton ja kuurosokeat tulivat näkyväksi koko yhteiskunnalle.

Ennen kuurosokeuspäivää

EDBU:n hallitus yrittää vaikuttaa EU:iin tuomalla kuurosokeutta paremmin esiin. Vaikuttamistyötä varten hallitus vieraili 24.6. Brysselissä EU-parlamentissa työaamiaisella ja tapasi meppejä. Vaikuttamistyötä yritetään jatkaa. ♦

Yhdenvertaisuuslaki käytännössä

Teksti: Ritva Rouvinen ja Leo Turunen 10.6.2015

Uusi yhdenvertaisuuslaki astui voimaan 1.1.2015. Sen tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua syrjintään. Laissa on laaja syrjintäkielto sekä julkisessa että yksityisessä toiminnassa. Uutta laissa on nimenomaan koulutukseen ja työelämään liittyvä syrjintäkielto. Laki ei koske uskonnon harjoittamista eikä yksityis- tai perhe-elämää.

Yhdenvertaisuustoimisto sijaitsee Helsingissä. Toimistossa työskentelee yhdenvertaisuusvaltuutettu, joka on itsenäinen ja riippumaton viranomainen. 15.5.2015 virassa aloitti **Kirsi Pimiä**, kirsi.pimia@oikeus.fi. Sukupuoleen tai sukupuoli-identiteettiin liittyvää syrjintää käsittelee tasa-arvovaltuutettu ja työelämän syrjimättömyyttä valvovat työsuojeluviranomaiset. Yhdenvertaisuustoimisto kerää tietoja yhdenvertaisuuden toteuttamisesta ja kirjaa nettisivuilleen esimerkkita-pauksia.

ASIAKASPALVELU

Yhdenvertaisuusvaltuutetulla on asiakaspalvelu, jonne voi ottaa yhteyttä, kun on kokenut tai havainnut syrjintää. Yhteyttä voi siis ottaa myös toisen henkilön puolesta. Sen jälkeen yhdenvertaisuusvaltuutettu ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

Yhdenvertaisuusvaltuutettuun voi olla yhteydessä seuraavilla tavoilla:

- kantelulomakkeella verkossa www.syrjinta.fi/kantelun-tekeminen
- puhelimella asiakaspalvelunumeroon 0295 666 817 (arkisin klo 10 – 12)
- sähköpostilla osoitteeseen yvv@oikeus.fi
- kirjeellä osoitteeseen: Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto, Vuorikatu 24, 00100 Valtioneuvosto (kirjeen pituus maksimissaan 2 sivua)

Huomioitavia asioita:

- toimiston palvelut ovat maksuttomia
- henkilökunnalla on salassapitovelvollisuus esimerkiksi arkaluon-

toisten yksityiselämään liittyvien asioiden osalta

- tapaamisesta tulee sopia erikseen
- yhdenvertaisuusvaltuutettu ei voi muuttaa tai kumota muiden viranomaisten tekemiä päätöksiä
- toimiston henkilökunta myös kouluttaa tarvittaessa henkilökuntaa eri työpaikoilla

KÄYTÄNNÖN OHJEITA:

- kun kuurosokea henkilö on hake-massa koulutukseen ja kouluttajataho epäilee pääsyn kuurosokeuteen / vammaisuuteen / ko. alalle työllistymättömyyteen vedoten, on kyse syrjinnästä
- työpaikalla ei saa olla häirintää eikä välitöntä tai välillistä syrjintää
- kohtuulliset mukautukset työssä selviytymisen turvaamiseksi on tehtävä – niiden epääminen on syrjintää
- jos vammainen katsoo tulleensa syrjityksi kohtuullisten mukautusten epäämisen vuoksi työtä tai virkaa hakiessaan, on työnantajan annettava kirjallinen selvitys menettelynsä perusteluista vammaiselle
- työpaikassa, jossa on enemmän kuin 30 työntekijää, on oltava yhdenvertaisuussuunnitelma kirjattuna (viranomaiset, koulutuksen järjestäjät, työnantajat)
- positiivisen kohtelun käsite: jos

työpaikkaan on kaksi tasavertaista hakijaa, niin positiivisen kohtelun mukaan vammaisen pitää valita – vrt. työhakemuksessa olevat pätevyys- ja soveltuvuusvaatimukset (voi olla vaikea osoittaa)

- jos henkilö tekee ilmoituksen tämän lain mukaisesti, häntä ei saa kohdella epäsuotuisasti eikä hänelle saa aiheutua kielteisiä seurauksia

- Työsuojeluviranomaiset valvovat työelämää ja siksi myös työhön liittyvät yhdenvertaisuuslain mukaiset rikkeet ilmoitetaan työsuojeluviranomaisille. Sillä on voimakkaammat sanktiot.

ASIAN ETENEMINEN:

huomataan syrjintä – ilmoitus yhdenvertaisuusvaltuutetulle tai työsuojeluviranomaiselle – valtuutetun toiminta: aineiston keruu – tarvittaessa kuuleminen – ratkaisu – oikeus saada hyvitys syrjivältä viranomaiselta / työnantajalta / koulutuksen järjestäjältä / palveluiden tai tavaroiden tarjoajalta – vahingon tapahduttua oikeus saada vahingonkorvauslain tai muun lain mukainen korvaus

SUOMEN KUUROSOKEAT RY:

- lisätietoja oikeuksienvallvonta@kuurosokeat.fi ♦

Kuurojen 17. maailmankongressi järjestettiin Istanbulissa 27.7.-1.8. Kongressin teema oli ihmisten monimuotoisuuden vahvistaminen. Avajaisluennon kuurojen ihmisoikeuksista piti Liisa Kauppinen. Avajaisissa avattiin myös Kauppisen niemeä kantava rahasto edistämään erityisesti kuurojen lasten ja naisten asemaa eri puolilla maailmaa. Seuraavan kerran Kuurojen maailmankongressi järjestetään Pariisissa Ranskassa vuonna 2019. (Lähde: Kuurojen Liitto, www.kuurojenliitto.fi)

Kuurosokeat kuurojen maailmankongressissa

Teksti: Sanna Paasonen

Kuvat: Sanna Paasonen arkisto

Heinä-elokuun vaihteessa Euroopan ja Aasian rajalla, turkkilaisessa suurkaupungissa Istanbulissa, pidettiin 17. Kuurojen maailmankongressi. Kongressiin oli rekisteröitynyt kaikkiaan 1317 osallistujaa 97 eri maasta, mutta kongressin ulkopuolella törmäsin vielä kymmeniin viittomakielisiin turisteihin. Pohjoiskorealaiset pääsivät ensimmäistä kertaa osallistumaan kongressiin, mikä oli historiallinen edistysaskel.

Viisi päivää kestänyt kongressi käsiteli muun muassa kaksikielistä opetusta, kehitysyhteistyötä, kielentutkimusta ja mustaihoisten kuurojen asemaa Amerikassa. Päätäjäispäi-

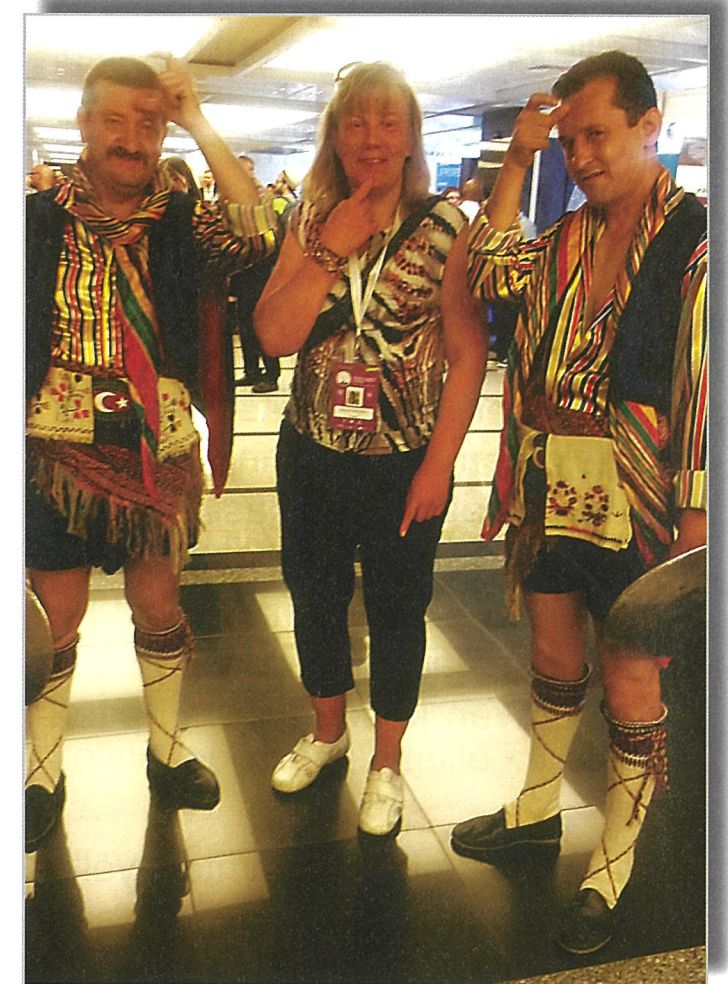
vänä lauantaina oli maailmanliiton erityisasiantuntijoiden ryhmien esityksien vuoro. Edustin silloin kuurosokeusasiantuntijaryhmää, joka perustettiin Australiassa yli kaksi vuotta sitten. Asiantuntijaryhmää koordinoi **Philip Dobson** Etelä-Afrikasta ja minun lisäksi muut jäsenet ovat **Christine Roschaert** Kanadasta ja **Sarah Reed** Englannista. Olin ainoana ryhmästä paikalla, ja pidin lyhyen esityksen kuurosokeiden integroimisesta kuurojen yhteisössä. Esitys sai positiivisia palautteita, sillä se oli ensimmäinen virallinen esitys kuurosokeudesta.

Toivon hartaasti, että jatkossa viittomakielisiä kuurosokeita näkyy

Ylh. Sanna Paasonen piti lauantaina 1.8. esityksen kuurosokeiden integroimisesta kuurojen yhteisöön. Alh. Järjestäjien puolella saattoi törmätä hyvinkin erikoisiin, kansallisiin tai historiallisiin pukuihin.

yhä enemmän kuurojen maailmankongressissa. Tällä kerralla tapasin vain noin kymmenen kuurosokeaa eri maista. Muun muassa Euroopan kuurosokeiden liiton EDBU:n hallituksen jäsen **Barbara Verna** Italiasta oli paikalla. Kongressi ei todellakaan ole kuurojen tapahtuma, vaan meidän kaikkien viittomakielisten yhteinen tapahtuma, ja myös viittomakieliset kuurosokeat ovat osa tätä yhteisöä. Oli jännä havaita, että Istanbulin kongressin avaus- ja loppupuheenvuoron piti turkkilainen coda. Hän viittoi niin sujuvasti kansainvälistä viittomakieltä, ettei kukaan voinut uskoa hänen olevan oikeasti kuuleva. Se oli todella hyvä. ♦

Kirveelle töitä

Teksti: Seppo Jurvanen

Kuvat: Seppo Jurvasen arkisto

Niin vain syntyi tänäkin kesänä ensi kesän takka- ja saunapuut, vaikka homma olikin hitaampaa ja vaikeampaa aivoinfarktin jälkeen. Fyysinen kuntokaan ei ollut aivan kohdillaan.

Anopin poikaystävä keksi pari kesää sitten kiinnittää autonrenkaan hakkuupölkyn päälle. Se pitää puut paikoillaan pilkkomisen aikana. Aikaisemmin piti etsiä puita pitkin metsää, kun ne lensivät pois pölkyltä. Keksintö on mielestäni niin hieno, että sille voisi vaikka patentin hakea.

Tänä kesänä oikeastaan vasta huomasi, miten paljon käytän kuuloa ja tuntoaistia myös puiden pilkkomisessa. Kuulon avulla tiedän, osoittaako pölkky iskun jälkeen halkeamisen oireita vai ei. Eli riittääkö, kun hakkaan kirves kiinni pölkkyssä tai revin palat erilleen käsin vai tarvitaanko uusi voimakkaampi isku. Tuntoaistin avulla asetan puun oikeaan kohtaan hakkuupölkylle ja etsin sopivan kohdan, mihin pitää iskeä.

Kuulon ja tuntoaistin yhteistyöllä tiedän, osuinko oikeaan kohtaan vai pitääkö ”tähtäintä siirtää”. ♦

Pölkky paikoilleen

Sopiva kohta

Ansaittu tauko

Pienet suuret sanat

Teksti: Paula Valminen

Hei hyvät lukijat. Olen törmännyt sanontaan, että satakuntalaiset ja etenkin porilaiset ovat niin sanottuja mielialatervehtijöitä. Tämä tarkoittaa sitä, ettei aina tavattaessa tervehditä, esimerkiksi linja-autoon tai vaikka kaupan kassalle tullessa. Eräs bussikuski koulutti nuorta miestä tällaisessa tervehtimisasiassa eikä päästänyt poikaa autossa eteenpäin ennen kuin oli saanut moro-tervehdykseensä vastauksen. Kolme moroa siihen tarvittiin.

Autosta pois lähtiessä kiitos kuuluu, jos kuuluu. Harmittaa vain, kun sieltä kuskin penkiltäkään ei aina sitä vastausta tule. Samat asiat pätevät myös taksiautoilijoihin, joita kaikkia ei ole luotu asiakaspalveluammattiin.

Kumma juttu, miten se kiitos niin usein unohtuu, vaikka pienestä pitäen lapsilta tingataan: -Miten sanotaan?

”Anteeksi” tunnetaan perisuomalaisemmin muodossa ”ohoh” tai joltain muuta painokelvotonta. Joskus

liioittelen kohteliaisuudessa pyytäessäni anteeksi jopa ostoskärryiltä tai pylvältä, kun niitä tielle osuu.

Avioliiton satamaan purjehtiessani muistan vieläkin papin puheesta sanat kiitos ja anteeksi. Ja ettei saisi antaa auringon laskea vihan yli. Aina ei ole helppoa elää papin neuvojen mukaan, ja vielä yli kymmenen avioerovuoden jälkeenkin tiedän anteeksiantamattomia asioita olevan puolin ja toisin.

Keskustelualueiden viesteistä puuttuvat usein niin alku- kuin lopputervehdyksetkin, eikä viestin kirjoittaja viitsi edes etunimeään loppuun kirjoittaa.

Kuurosokeiden kokouksissa ja leireillä tulkkien välittämät iloiset huomennet ja muut tervehdykset antavat meille tiedon läsnäolosta ja huomioonni. Ystävällisyys ja välittäminen pienin sanoin kerrottuna antavat paljon iloa jokaiselle. Aurinkoista loppukesää teille kaikille! ♦